

Hallinto- ja kehittämisosasto

Maahanmuutto-osaston lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamista

Maahanmuutto-osasto pitää kannatettavana esityksen tavoitetta siitä, että valtionavustuksella voitaisiin tukea kuntia ja kuntayhtymiä varhaiskasvatuksen järjestämisessä sellaisille lapsille, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa.

Maahanmuutto-osasto esittää harkittavaksi, olisiko 46 §:ssä parempi käyttää "paperiton" -käsitteen sijasta muuta käsitettä. Sisäministeriön asiakirjoissa on usein viitattu näissä yhteyksissä ilman oleskeluoikeutta oleviin henkilöihin. Kuten esim. laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastaisessa toimintaohjelmassa vuosille 2021-2024 (Sisäministeriön julkaisuja 2021:9) todetaan, yleiskielessä käytetty "paperiton" -käsite ei ole tarkkarajainen, vaan se pitää yleensä sisällään sekä henkilöt, jotka oleskelevat maassa ilman oleskeluoikeutta, että esimerkiksi EU-maiden kansalaiset, jotka eivät kuulu sosiaaliturvan piiriin.

Lakiehdotuksessa viitataan ulkomaalaislain 40 §:n 3 momenttiin määriteltäessä paperiton lapsi. Ulkomaalaislain 40 §:n 3 momentin mukaan ulkomaalainen saa laillisesti oleskella maassa hakemuksen käsittelyn ajan, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai on tehty täytäntöönpanokelpoinen päätös ulkomaalaisen maasta poistamiseksi. Kyseisen säännöksen tarkoituksena on määrittää oleskelulupahakemuksen käsittelyaika lailliseksi oleskeluksi Suomessa. Se kattaa kuitenkin vain osan laillisen oleskelun tilanteista Suomessa. Muut laillisen oleskelun tilanteet luetellaan saman pykälän 1 ja 2 momentissa. Ulkomaalaislaissa ei sitä vastoin määritellä laitonta oleskelua. Edellä todetun perusteella maahanmuutto-osasto esittää harkittavaksi, että esityksessä viitattaisiin ulkomaalaislain 40 §:ään kokonaisuudessaan ("jolla ei ole ulkomaalaislain 40 §:n mukaista oleskeluoikeutta Suomessa"). Tämä muotoilu ei sulkisi soveltamisen ulkopuolelle esim. sellaisia lapsia, jotka eivät koskaan ole hakeneet minkäänlaista lupaa Suomessa.

Ottaen huomioon esitysluonnoksen perusteluteksti koskien tilapäisiä lupia (s. 5), herää kysymys, onko esityksen tarkoituksena mahdollistaa kuntien tukeminen valtionavustuksella myös sellaisten lasten kohdalla, jotka oleskelevat Suomessa tilapäisellä oleskeluluvalla, ja joilla näin ollen ei ole kotikuntaa Suomessa. Vastaavankaltaista henkilöryhmän määrittelyyn liittyvää pohdintaa tehtiin sosiaali- ja terveysministeriön hiljattain eduskunnalle antaman hallituksen esityksen HE 112/2022 vp valmistelun yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön kesken. Kyseiseen esitykseen sisällytettiin yhdeksi kohderyhmäksi henkilöt, jotka oleskelevat Suomessa ulkomaalaislaissa tai siihen liittyvissä erillislaeissa tarkoitettuna tilapäisen oleskeluluvan nojalla, mutta joilla ei ole kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa. Tuolloin pohdittiin sitä, mistä tilapäisistä luvista voisi olla kyse. Esiin nousi ainakin seuraavat ulkomaalaislain mukaiset oleskeluluvat: 51 §, 52 a §, 52 d §, 89 § ja 93 §.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

Riippuen kohderyhmän määrittelystä, voi olla tarve täsmentää perustelutekstin (s. 5) tilapäisiä lupia koskevaa osuutta. Tekstissä viitataan turvapaikkamenettelyn yhteydessä mahdollisesti myönnettäviin tilapäisiin oleskelulupiin. Kuitenkaan esimerkiksi ulkomaalaislain 45 §:n mukaiset tilapäiset luvat eivät tule kyseeseen turvapaikkamenettelyn yhteydessä, koska kyseisessä säännöksessä on kyse ulkomailta käsin haettavista luvista. Myöskään ulkomaalaislain 93 § ei tule kyseeseen turvapaikkamenettelyn yhteydessä.

Yksikön päällikkö, lainsäädäntöjohtaja Riitta Koponen

Lainsäädäntöneuvos Jutta Gras

Jakelu SM HKO Henkilöstö- ja hallinto
SM HKO Henkilöstö- ja hallinto, Janne Juujärvi

VN/21577/2022-SM-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: